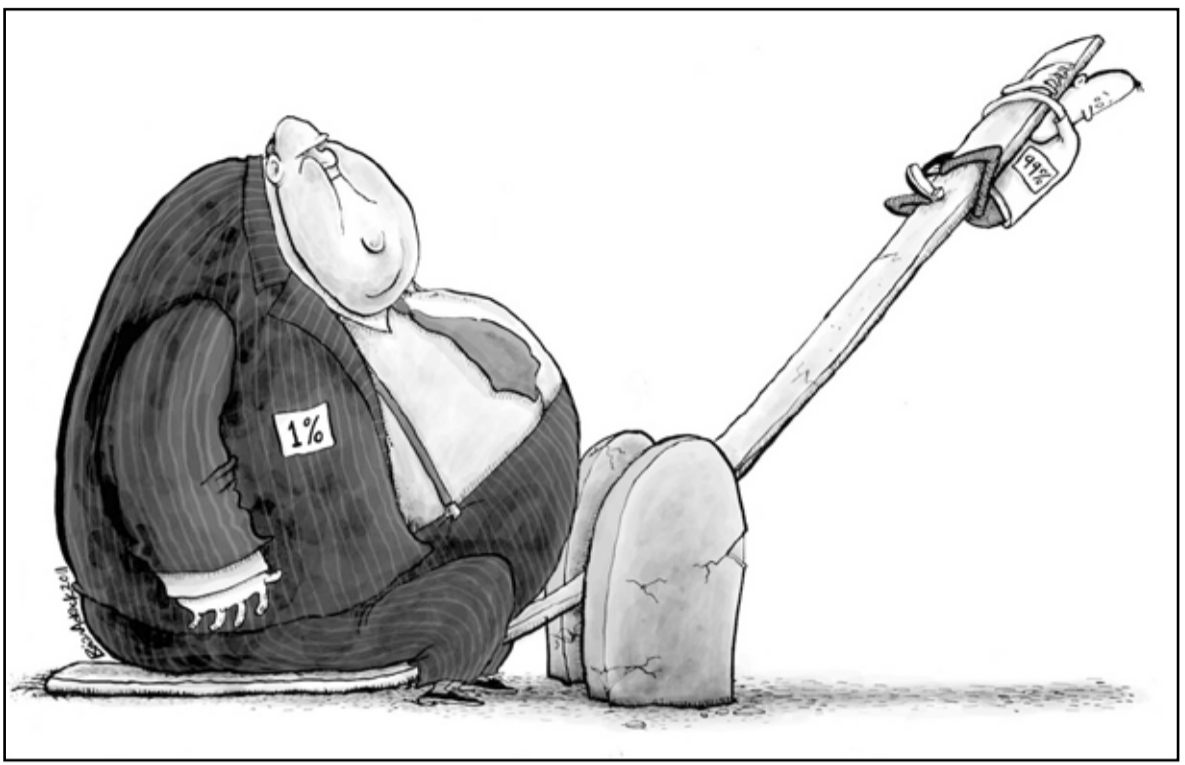

تحلیل یک اقتصاددان از شرایط ایران امروز

فروستان و تولید کنندگان؛ بازندگان اصلی مناسبات رانتی

یک اقتصاددان گفت: یکی از کانون‌های توزیع رانت در کشور بحث دست‌کاری قیمت‌های کلیدی به خصوص دست‌کاری نرخ ارز است. به گزارش جماران، دکتر حمیدرضا قاسمی گفت: ائتلاف مسلط برای کنترل خشونت و اصطلاحاً سرکردن خودی‌ها مجبور هست به شوک درمانی رو بیاورد و آن را در یک سیکل چند ساله هر بار ادامه دهد. امروز متأسفانه این ائتلاف افتاده و همچنان در حال تشدید است و در نهایت کسی که ضرر می‌کند، فروستان هستند. امیدوارم اتفاقات بدتری به واسطه شوک درمانی که از اواخر سال ۹۶ شروع شده و کماکان ادامه دارد، نیفتد. دولت در چنین ائتلاف مسلط گرفتار شده و مانیروهای شبه‌دولتی بسیار قوی‌تری داریم. به محض اینکه دولت بازی بانرخ ارز شروع کند و به دلایلی بخواهد آن را افزایش دهد و از استعرات علمی از جمله نرخ برابری قدرت و... استفاده می‌کند، به محض اینکه این ائتلاف بیفتد کاراز دستش خارج خواهد شد و گروه‌های شبه‌دولتی و مافیایی قدرتمندی را در دست خواهند گرفت و دولت را به حالت منفعلانه در خواهند آورد.

قاسمی ادامه داد: آنچه ائتلاف افتاده محصول تفکر جریان نئو کلاسیک‌ها در کشور است. اکنون که زمان پاسخگویی رسیده متأسفانه هیچ کدام در سمت پاسخگویی حضور ندارند و البته این باز خورد طبیعی هست که ما معمولاً از نو کلاسیک‌های وطنی می‌گیریم و زمانی که باید در مقام پاسخگویی باشند، متأسفانه حضور ندارند.

وی افزود: برای غارت کشورها لازم نیست به آنها لشکر کشی کنیم. برای غارت کشورها نئو کلاسیک تربیت

کنید و آنها را به کشورهای خودشان بفرستید و بگویید که این افکار را پیاده کنند. بر اساس این نظریه اجازه دهید هر کسی هر کاری می‌خواهد انجام دهد. با حداکثر شدن مطلوبیت تک‌تک افراد جامعه به سمت مطلوبیت حداکثری خواهد رفت. اجازه دهید دولت شبگرد و دخالت‌های آن در اقتصاد حداقلی باشد. زمانی که دولت شبگرد شد طبیعتاً غارت‌گرها زمان بیشتری را برای جولان و غارت‌گری خواهند داشت. تجارت آزاد باشد. تجارت آزاد برای کشورهای که راه صنعتی شدن را نپیمودند مانند این است که بگوییم یک وزیر جنگ توهم صلح جهانی را بپذیرد و بگوید منایزی به مویشک و سلاح نداریم و جامعه در صلح جهانی به سر می‌برد. حتماً می‌دانید اگر این اتفاق بیفتد و جنگی رخ دهد چه بر سر وزیر جنگ خواهد آمد اما متأسفانه در اقتصاد این اتفاق نمی‌افتد. همه چیز را به بازار بسپارید و منتقدین را بسواد بخوانید، رسانه و دانشگاه بسازید و حامی پروری کنید تا زمانی که اوضاع خراب شد و وقت پاسخگویی رسید بگویید کاری که ما گفتم انجام ندادند و سیاست‌های ما را انجام ندادند.

وی با طرح این پرسش که چگونه سیر غارت به وسیله نرخ ارز رخ می‌دهد؟ گفت: غارت‌گری نرخ ارز با بسیج رسانه‌ها شروع می‌شود. چیزی حدود هزار صفحه روزنامه‌ها از سال ۸۶ تا ۹۶ را جمع‌آوری کردم که مستقیماً در روزنامه‌های مربوط به ائتلاف مسلط به بحث نرخ ارز، یکسان‌سازی و به تبعیاتی که پایین بودن نرخ ارز برای جامعه می‌پردازد، پرداخته می‌شود. رسانه‌ها جوسازی را شروع می‌کنند و طبیعتاً خام‌فروشان با آنها همراهی می‌کنند. قاسمی افزود: بعد از آن در دستگاه

حاکمیتی سراغ مسئولین می‌روند و با حجم عظیم رسانه‌ای که راه انداختند برخی از مسئولین را از سر جهالت و برخی از مسئولین را با وعده‌های گلستان شدن و برخی از مسئولین را با وعده شفافیت تطمیع می‌کنند تا آنها هم این را بپذیرند. تصمیم به افزایش شروع می‌شود و جامعه به هم می‌ریزد. وی گفت: قرار بود یکسان‌سازی نرخ صورت بگیرد اما می‌بینیم که چندین نرخ به وجود می‌آید. در این زمینه دولت انفعال کامل نشان می‌دهد که باعث می‌شود فصل برداشت رانت از راه برسد و بین عواملی از رسانه‌ها و نهادها، خام‌فروشان و عواملی که در بدنه قوای مجریه و مقننه بودند، تقسیم شود. اما محصول برای فروستان از جایی شروع می‌شود که تورم افسارگسیخته و بی‌اعتمادی شدید در جامعه به وجود می‌آید. از این تورم برداشت دوم رانت آغاز می‌شود. صاحبان کسب و کارهایی که آنچه را که می‌توانستند صادر یا تبدیل کنند، از کشور خارج می‌کنند و قیمت آنچه را که نتوانستند، در داخل برای مردم بالا می‌برند و استفاده را سخت‌تر می‌کنند. در بعضی از جوامع این قسمت باعث فروپاشی می‌شود اما کلا در راه وجود دارد؛ یک سری جوامع به سمت فروپاشی می‌روند و یک سری جوامع که ممکن است ایدئولوژی‌های قوی داشته باشند یا دلبستگی‌های عمیق وطن پرستانه در آنها وجود داشته باشد تاب‌آوری خواهند داشت، اما این تاب‌آوری فقط از جیب فروستان است. فشار فقط بر قشر پایین جامعه است، ثبات برقرار می‌شود و بعد از برقراری ثبات دوباره، رسانه‌ها شروع می‌کنند. وی گفت: معمولاً شش سال بعد دوباره شروع می‌کنند و این چرخه

همین گونه ادامه خواهد یافت. نمودار نرخ رشد و قیمت سالانه دلار را در دولت‌های مختلف باید بررسی کنیم. هر چه منسب‌های رانتی در دولت‌ها کمتر بوده جهش‌های ناگهانی نرخ ارز و بازی در نرخ ارز کمتر اتفاق افتاده است. در دولت آقای روحانی سال ۹۷ اتفاق می‌افتد. اینکه جهش بیشتر است حدس بنده این است که تعداد افرادی که دور سفره نشسته‌اند بیشتر است. پس باید جهش بیشتری داشته باشید تا بتوانید همه را راضی نگه دارید. زمانی که هر کدام از دوسر طرف که در کشور وجود دارد قرار می‌گیرند لازم است که فقط آن بخش را به عنوان حامی خودتان نگه دارید و ولی زمانی که حالت میانه‌می گیرید باید هر دو بخش را راضی نگه دارید برای راضی نگه داشتن عمیق وطن پرستانه در آنها وجود داشته باشد تاب‌آوری خواهند داشت، اما این تاب‌آوری فقط از جیب فروستان است. فشار فقط بر قشر پایین جامعه است، ثبات برقرار می‌شود و بعد از برقراری ثبات دوباره، رسانه‌ها شروع می‌کنند. وی گفت: معمولاً شش سال بعد دوباره شروع می‌کنند و این چرخه

دردولی فروش دلاری دارند با بر آوردی بیش از ۲۰۰ هزار میلیارد تومان در آشفته بازار اخیر نفع برده‌اند. سود سال ۹۶ و ۹۷ را مقایسه کردیم و نرخ افزایش سود در بخش حقیقی معمولاً تا ۴۷۴ درصد هم پیش رفته و این سود کلانی هست که بنگاه‌های صنعتی‌ای که غالباً هزینه‌های ریالی و فروش دلاری دارند به دست آورده‌اند. مجموع سود نه ماه ۱۷ بنگاه به نرخ اسمی ۱۲۵ درصد و به نرخ حقیقی حدود ۷۷ درصد رشد داشته است. وی غارتگر بعدی را نظام بانکی فاسد و بدهکار دانست و گفت: بر آورد می‌شود بیش از ۴۰۰ هزار میلیارد تومان از آشفته بازار ارز سود عاید بانک‌ها شده است. مورد بعدی بدهکاران بزرگ بانکی هستند که بدهی‌های ریالی و دارایی‌های دلاری دارند. تقریباً بدهی‌های آنها به یک سوم و یک چهارم تقلیل پیدا کرده و بیش از ۲۰۰ هزار میلیارد تومان از این بابت سود کسب کردند. صادرکننده‌هایی که ارز خود را به اقتصاد برنگردانند حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان از این بابت سود کسب کردند. سودگران، سفته‌بازان، دلان و نیروهای قیمت‌گذار دلخواه نیز بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد تومان از این بابت سود کسب کردند. وی گفت: در این میان دولت مانند بچه پولداری است که به او می‌گویند از پدر خودت دزدی کن و بیخشی را ما هم بریم و بیخشی را به تومی دهیم. دولت از بابت تسویه بدهی‌های بانکی به بانک مرکزی چیزی حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان سود برده که در کنار آنچه از دست داده، واقعاً ناچیز است.

وی گفت: حس می‌کنم چیزی که دولت واقع کرد تا بازی با نرخ ارز را شروع کند بحث بدهی‌های بانکی بود که می‌توان به واسطه افزایش نرخ ارز، آنها را جبران کرد. متأسفانه بیشترین سهم غارت شده‌ها، سهم فروستان است. این سهم از طریق تورم کالاهای نهایی و تولیدی و تورم ناشی از قیمت‌گذاران دلخواه به آنها تحمیل می‌شود. قیمت‌گذاران دلخواه کسانی هستند که فعالیتشان هیچ ربطی به نرخ دلار ندارد. نرخ مسکن و اجاره‌نشینی در کوتاه‌مدت حداقل ربطی به نظر ارز ندارد ولی متأسفانه جهشی در نرخ‌ها در این بخش رخ داد. وی افزود: مورد بعدی کاهش نسبی دستمزدهاست. حداقل دستمزدها و مزایای قانونی در ایران از سال ۸۷ تا پایان ۹۷ با کاهش عظیم روبه‌رو بوده است. کاهش سطح ارائه خدمات عمومی و آنچه معمولاً گروه‌های فرودست را باید نشان بگردد، از تبعات بعدی این غارت‌گری است. در فصول مختلف هزینه اداره کشور این کاهش را مشاهده می‌کنند. این در حالی است که سود خالص ۱۷ شرکت صنعتی و معدنی جهش می‌یابد. قاسمی ادامه داد: غارت‌شده بعدی تولیدکننده‌ها

حداقل دستمزدها و مزایای قانونی در ایران از سال ۸۷ تا پایان ۹۷ با کاهش عظیم روبه‌رو بوده است. کاهش سطح ارائه خدمات عمومی و آنچه معمولاً گروه‌های فرودست را باید نشان بگردد، از تبعات بعدی این غارت‌گری است. در فصول مختلف هزینه اداره کشور این کاهش را مشاهده می‌کنند. این در حالی است که سود خالص ۱۷ شرکت صنعتی و معدنی جهش می‌یابد. قاسمی ادامه داد: غارت‌شده بعدی تولیدکننده‌ها

یادداشت

تحریم‌ها چگونه موجب بیکاری می‌شود؟

رضی حاج آقامیری، عضو اتاق بازرگانی

یکی از مهمترین دلایل کاهش صادرات ایران را می‌توان تاثیر تحریم‌های اعمال شده در یک سال اخیر دانست. با خروج یک‌جانبه آمریکا از برجام، تحریم‌ها بازگشتند و شاهد فشار مضاعف بر اقتصاد ایران بودیم. این فشار می‌تواند به کاهش تولید و افزایش بیکاری منجر شود. خروج آمریکا از برجام و فشار ترامپ به سرمایه‌گذاران برای منعقد نکردن قرارداد با کشور ما و همچنین ایجاد ترس و وحشت برای کسانی که قصد دارند با ایران معامله کنند، می‌تواند دلیل روشنی برای کاهش میزان صادرات باشد. لذا تحریم‌ها و کاهش صادرات می‌تواند به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر مساله بیکاری تاثیر بگذارد. اگر آن صنعتی که تحت تاثیر تحریم، کاهش صادرات مواجه می‌شود، صنعت اشتغالزایی باشد، فعالان این صنعت به دلیل کوچک شدن کارشان دست به تعدیل نیرو می‌زنند. البته من دقیقاً نمی‌توانم عنوان کنم که آیا کاهش صادرات محصولات پتروشیمی به تعدیل نیرو و افزایش بیکاری منجر می‌شود یا نه اما در باره محصولات دیگر این اتفاق می‌افتد. کاهش صادرات مستقیماً روی محصولات سنتی و کشاورزی تاثیر می‌گذارد. صادرکننده این محصولات حتی اگر خودش هم تولیدکننده نباشد و محصولات را از تولیدکنندگان بخرد و بفروشد، وقتی ببیند صادرات سخت شده و کاهش یافته است، نظام کاری خود را تغییر می‌دهد و یکی از تبعات آن افزایش بیکاری است. مسلم است وقتی جلو عبور آب گرفته شود، آب جمع خواهد شد. حالا اگر قرار باشد آب جمع شده را دوباره به جریان بیاوریم یا باید مسیر قبلی را باز کنیم یا اینکه مسیر تازه‌ای بکشیم. این مثال در مورد شرایط کنونی و تحریم کاربرد دارد. ما الان گرفتار تحریم هستیم. این تحریم از طرفی باعث از دست رفتن بازار آمریکا شده و از طرف دیگر آمریکا سعی می‌کند مانع رسیدن ماه‌ها بازارهای دیگر شود. باید برای چنین شرایطی تمهیداتی اندیشید و این بستگی به سیاست‌هایی دارد که در حوزه کلان گرفته می‌شود. اتخاذ هر سیاستی هم باید با توجه به این واقعیت باشد که آمریکا تاثیر زیادی بر اقتصاد جهانی می‌گذارد و تحریم‌هایی که از کشور اعمال می‌کند می‌تواند خسارت بار باشد. وقتی آمارهای مربوط به صادرات و واردات را بررسی می‌کنیم، می‌بینیم که چین، عراق، امارات، افغانستان و ترکیه مهمترین شرکای تجاری مادر سال ۹۷ بوده‌اند. شاید این نظر وجود داشته باشد که مادر شرایط کنونی می‌توانیم همین شرکای تجاری را حفظ کنیم و احیاناً شرکای تجاری دیگری از میان اروپایی‌ها برای خود پیدا کنیم ولی واقعیت این است که در میان پنج شریک اصلی تجاری ایران تنها چین اقتصاد قابل ملاحظه‌ای دارد اما این کشور نیز در مواردی از تحریم‌های آمریکا تبعیت کرده است. چین قاعدتاً نباید نیازی به ساز و کاری مانند اینستکس داشته باشد، اما در موارد پولی با این کشور دچار مشکل هستیم. در مورد روپا هم که همچنان منتظر تحقق وعده راه‌اندازی اینستکس هستیم. لذا باید با سنجیدن مجموعه شرایط و امکان‌ها تصمیم گرفت و در این تصمیم‌گیری دو چیز خیلی مهم است: اول اینکه باید واقعیت‌ها را قبول کنیم و دیگر اینکه لازم است تصمیمی بیکار چه و واحداً اتخاذ شود که سیاست راهبردی ما را نشان می‌دهد.

خبر کاری

مالیات بر ارزش افزوده صنعت را زمین گیر کرده است

استاندار تهران معتقد است که مالیات بر ارزش افزوده صنعت را زمین گیر کرده است. به گزارش ایلنا، انوشیروان محسنی‌بندی به اشاره به اعتراض تولیدکنندگان به قانون مالیات بر ارزش افزوده گفت: مالیات بر ارزش افزوده صنعت را زمین گیر کرده و برای تحقق عدالت لازم است تا این قانون به جای اخذ از تولید به مصرف برسد. وی با تأکید بر حمایت از استارت‌آپ‌ها گفت: مسئولان موظفند تا به منظور حمایت از تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی، بروکراسی اداری مزاحم دست و پاگیر احذف کرده و شرایط را برای فعالیت بیشتر تولیدکنندگان فراهم کنند. استاندار تهران با اشاره به سهم ۵۰ درصدی اشتغال در حوزه صنعت گفت: با توجه به اینکه ۴۴ درصد از بخش کشاورزی استان تهران در چهار شهرستان ورامین، قرقچک، پیشوا و پاکدشت مستقر است، لازم است تا حوزه کشاورزی نیز برای توسعه اشتغال مورد توجه و حمایت قرار گیرد.

معاون وزیر کشور بیان کرد: در سال رونق تولید، عملکرد استانداران و فرمانداران بر اساس شاخص‌های اقتصادی ارزیابی می‌شود. دین پرست همچنین بر ضرورت راه‌اندازی کلینیک تخصصی رصد بنگاه‌های اقتصادی در فارس تأکید کرد و افزود: این کلینیک از ورود دستور کارهای بی‌ربط در کار گروه تسهیل و رفع موانع تولید جلوگیری می‌کند.

معاون هم‌هنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزارت کشور: ۱۵ استان سال گذشته با افزایش نرخ بیکاری مواجه بودند

معاون هم‌هنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزارت کشور در سفر به شیراز بر شناسایی نیازمندی‌های راهبردی واحدهای تولیدی تأکید کرد. به گزارش فارس، بابک دین پرست گفت: بر اساس اعلام مرکز آمار ایران، بیکاری از ۱۱.۹ درصد در سال ۱۳۹۶ به ۱۲ درصد در سال ۱۳۹۷ رسیده است که ۱۵ استان کشور با افزایش بیکاری ۱۵ استان با کاهش بیکاری مواجه بودند. دین پرست اظهار کرد: استان فارس با کاهش بیکاری مواجه بوده و رتبه هفتم کشور را در این زمینه کسب کرده است. وی ادامه داد: در سال ۱۳۹۶ مشارکت اقتصادی ۰.۱ درصد بوده که این میزان در سال ۱۳۹۷ به ۰.۵ درصد افزایش یافته است که استان فارس در این حوزه تغییرات آن‌چنانی نداشته است.

معاون هم‌هنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزارت کشور در شیراز بر شناسایی نیازمندی‌های راهبردی واحدهای تولیدی تأکید کرد. به گزارش فارس، بابک دین پرست گفت: بر اساس اعلام مرکز آمار ایران، بیکاری از ۱۱.۹ درصد در سال ۱۳۹۶ به ۱۲ درصد در سال ۱۳۹۷ رسیده است که ۱۵ استان کشور با افزایش بیکاری ۱۵ استان با کاهش بیکاری مواجه بودند. دین پرست اظهار کرد: استان فارس با کاهش بیکاری مواجه بوده و رتبه هفتم کشور را در این زمینه کسب کرده است. وی ادامه داد: در سال ۱۳۹۶ مشارکت اقتصادی ۰.۱ درصد بوده که این میزان در سال ۱۳۹۷ به ۰.۵ درصد افزایش یافته است که استان فارس در این حوزه تغییرات آن‌چنانی نداشته است.

معاون هم‌هنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزارت کشور در شیراز بر شناسایی نیازمندی‌های راهبردی واحدهای تولیدی تأکید کرد. به گزارش فارس، بابک دین پرست گفت: بر اساس اعلام مرکز آمار ایران، بیکاری از ۱۱.۹ درصد در سال ۱۳۹۶ به ۱۲ درصد در سال ۱۳۹۷ رسیده است که ۱۵ استان کشور با افزایش بیکاری ۱۵ استان با کاهش بیکاری مواجه بودند. دین پرست اظهار کرد: استان فارس با کاهش بیکاری مواجه بوده و رتبه هفتم کشور را در این زمینه کسب کرده است. وی ادامه داد: در سال ۱۳۹۶ مشارکت اقتصادی ۰.۱ درصد بوده که این میزان در سال ۱۳۹۷ به ۰.۵ درصد افزایش یافته است که استان فارس در این حوزه تغییرات آن‌چنانی نداشته است.